



دبیرستان غیردولتی دخترانه فدک

نام و نام خانوادگی:

تاریخ: ۹۹/۱۰/۱۵

نام دبیر:

درس: فارسی ۱ (ادبیات)

پایه: دهم

## متن سوالات

### الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱. معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید: (۱/۵)

الف) پیران قبیله خویش را حرم دار، ولیکن به ایشان مولع مباش. (ب) آب آجل که هست گلوگیر خاص و عام

(پ) سگ را روان گرت می ریخت، اما در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود. (ت) در حضیض هم می توان عزیز بود.

۲. در متن زیر، غلط‌های املایی را بیابید و درست آن را بنویسید: (۱/۵)

الف) شفق آینه‌دار نجابت/ و فلق محرابی/ که تو در آن نماز صبح شهادت گذارده‌ای.

(ب) همه‌کس را به‌سزا حق شناس باش؛ خاصه غرابت خویش را.

(پ) فک زبیرین را پیمود و در آخره ماند. دو گوش را بالا برد. از یال و قارب به زیر آمد.

۳. تفاوت معنایی واژه‌های مشخص شده را مشخص کنید: (۰/۵)

«گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت» / «بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت»

۴. در هر یک از گروه‌های اسمی زیر، «هسته» و «وابسته‌های» آن را مشخص کنید؛ نوع وابسته‌ها نیز تعیین شود: (۲)

الف) این پرده نیلوفری (ب) پیران قبیله خویش

(پ) شیرین‌ترین لبخند

(ت) دو دست دعا

۵. در مصرع زیر ضمیر را بیابید و نقش آن را نیز مشخص کنید: (۰/۵)

« صبا بر آن سر زلف آر دل مرا بینی/ ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد»

۶. در جمله‌های زیر حذف صورت گرفته است؛ مشخص کنید که این حذف در کدام جمله است و سپس نوع حذف را هم مشخص کنید: (۰/۵)

«هم‌نشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از هم‌نشین بد..»

۷. نوع «و» را در عبارت‌های زیر مشخص کنید: (۰/۵)

الف) اول وقت بود و زنگ نقاشی ما بود.

ب) «صاد» معلم ما بود؛ آدمی افتاده و صاف.

### ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۸. در عبارت زیر، کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟ همچنین بنویسید مجاز از چیست؟ (۰/۵)

«خونت با خون بهایت، حقیقت در یک تراز ایستاد.»

۹. بیت زیر را بخوانید، سپس به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«گه به دهان بر زده کف چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف»

الف) در بیت بالا، یک نمونه آرایه کنایه پیدا کنید و بگویید کنایه از چیست؟ (۰/۵)

ب) آرایه جناس را بیابید و نوع آن را نیز مشخص کنید: (۰/۵)

۱۰. در بیت زیر، واژه‌هایی را که آرایه استعاره ایجاد کرده‌اند بیابید؟ و سپس بنویسید هر کدام استعاره از چیست؟ (۱)

«ای تو رَمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد»

۱۱. وقتی شاعر یا نویسنده دلیلی غیرواقعی اما ادبی برای موضوعی بیان کند؛ به گونه‌ای که بتواند خواننده را قانع کند، آرایه «.....» پدید می‌آید. (۰/۵)

۱۲. در بیت زیر، آرایه ایهام وجود دارد؛ واژه‌ای را که ایهام دارد، بیابید؟ این کلمه که آرایه ایهام را ایجاد کرده، در چند معنا به کار می‌رود؟ (۰/۵)

«گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید»

۱۳. بیت‌های زیر را کامل کنید: (۱)

الهی، فضل خود را یار ما کن / .....

دل اگر خدانشناسی همه در رخ علی بین / .....

۱۴. نام نویسنده آثار زیر را بنویسید: (۰/۵)

سیاست‌نامه..... اتاق آبی.....

### ب) قلمرو فکری (۸ نمره)

۱۵. درباره ارتباط مفهومی دو عبارت زیر، توضیح دهید: (۰/۵)

«بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغان شما نیز بگذرد» ●●● «کل نفس ذائقة الموت»

۱۶. موضوع ادبیات غنایی چیست؟ ۲ مورد (۰/۵)

۱۷. دو شاهکار ادب فارسی را که جنبه تعلیمی دارند؛ نام ببرید: (۰/۵)

۱۸. در شعر زیر، «عقل» با چه ویژگی‌هایی وصف شده است؟ چرا؟ (۰/۵)

«چندان تناوری و بلند/ که به هنگام تماشا/ کلاه از سر کودک عقل می‌افتد»

۱۹. مفهوم قسمت‌های مشخص شده را بنویسید: (۲)

الف) شمشیری که بر گلولی تو آمد/ هرچیز و همه‌چیز را در کاینات به دو پاره کرد/ هرچه در سوی تو، حسینی شد/ دیگر سو، یزیدی

ب) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای/ فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد

ج) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ‌طبع/ این گرگی شبان شما نیز بگذرد

د) و عزمت، ضامن دوام جهان شد/ که جهان با دروغ می‌باشد- و خون تو امضای راستی است...

۲۰. مفهوم عبارت «خلف صدق نیاکان هنرور خود بود.» چیست؟ (۰/۵)

۲۱. معنی و مفهوم ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید:

الف) هر که داد از خویشتن بدهد از داور مستغنی باشد. (۱)

ب) خون تو شرف را سرخگون کرده است و شفق، آینه‌دار نجابت. (۱)

پ) گفت: درین معرکه، یکتا منم/ تاج سر گلبن و صحرا منم (۱)

ت) گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان/ نگاه دار سر رشته تا نگه دارد (۱)

پیروز باشید/ کورش‌نیا



limoonad  
Education For All